

№ 78 (25807)

РÆСТÆДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2023 азы 5 май – зæрдæвæрæны майы 5 бон, майрæмбон

Аргъ 10 сомы

КАЭСУТ НОМЫРЫ:

2 ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ
Нуазыны доны фарстатыл ныхас

3 ТЕЛЕУЫНЫНАДЫ ПРОГРАММА

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Уæззау атлетикæ

Хæрзиуæг

Орден ын радтой

Уæрæсейы Президент Владимир Путин Указæмæ гæсгæ, Цæгат Ирыстоны нациты иумæйæг æхсæнадон эмæлд "Нæ Ирыстон"-ы советы сæрдар Лагкуты Вячеслав хорзæхджыгонд æршд "Фыдыбæстæйы раз сгухтдзинадты тыххæй" 4-æм къæпханы орденæй.

Бæстæйы Президенты Указ мыхуыргонд у барадон информацийы официалон порталы. Лагкуты-фыртæн хæрзиуæг радтой "зæрднæг æхсæнадон архайды æмæ бирæ азты даргъы æнæхин куысты тыххæй".

Уæ зардыл уын лæууын кæнæм: ацы азы мартыйы Лагкуты Вячеславы раварстой Цæгат Ирыстоны минаярай Уæрæсейы Æхсæнадон палатæйы.

КУЧИТЫ Алыксандр

Культурæйы объект

Регионалон нысануæг

Дæуджыхъæуы Дзанайты Азанбеджы номыл анвæдты училищæ ссис, регионалон нысануæг кæмæн ис, ахæм культурæйы объект.

Уымæй размæ дзы уыдис историон-культурон экспертизæ æмæ бæстæйы бæрæггонд æршдидис иæ культурон ахадиндзинад.

— Экспертизæйы тыххæй хатдзæгтæ бакæсæн ис нæ сайты, цæмæй семæ базонгæ уой адæм. Дыууæ къуырымæ ницы уайдзæфтæ æрбацыд æмæ уæд сæрмагонд реестрæ объект бахъæссыны тыххæй бардзырд бацæттæ кодтам, — зæгъы культурон бынты объектæ хъæхъæныны комитеты сæрдар Гæлуаты Ацæмæз.

Дæуджыхъæуы Дзанайты Азанбеджы номыл анвæдты училищæйы бæстæйы арæст æршдидис 1914 азы.

Нæ уацхæссæг

Æмбырд

Кавказаг инвестицион равдыст æмæ йæ нысантæ

Горæт Минеральные Водыны цæуы фыццаг Кавказаг инвестицион равдыст. Уæрæсейы Хуссайраг зылды иннае регионты минаярттимæ мадзалы архайы Цæгат Ирыстоны делегаци дæр.

Уæрæсейы Федерацийы Хицауады Сæргълæууæг Михаил Мишустин сарæзта æмбырд Цæгат Кавказы федералон зылды социалон-экономикон фарстаты рæзты Хицауадон къамисы уæнгтимæ. Мадзал ацъд "МинводыЭкспо", зæгъгæ, равдыстыты центрон фæзы. Архайдта дзы РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей Меньяло дæр.

Æмбырд байгом кодта Михаил Мишустин æмæ загъта нæ бæстæйы Президент Владимир Путини ныхæстæ, Цæгат Кавказы республикæтæн æппæт гæнæнтæ дæр кæй ис, сæ экономикон бæрæггæнæнты рæзты мадзæлттæн, уый.

— Кавказаг инвестицион стæндты алыхуызон къабæзты, уымæ, хъæууон хæдзарæд, туризм, промышленность, арæзтад, энергетикæ æмæ транспорты цымдысагдæр проекттæм кæсгæйæ, æз бамбæрстон, сæхи гæнæнтæ æмæ фæдæттæ сын кæй ис логистикон маршруттæ аразынæн æмæ хи куыстады бæрцæтæ фылдæр кæнынæн. Уый æнæфæсайгæ бындур у, Уæрæсейы Федерацийы Президент нæ размæ цы хæстæ æвæры, уыцы хуыддæттæ æххæст кæныны системон æмгуыстады, — загъта УФ-ы Хицауады Сæргълæууæг.

Михаил Мишустин бафиппайдта, Цæгат Кавказы регионты химæ æлвасынады инвестицион хъомыс. Куыд загъта, афтæмæй фарон сæйраг капиталмæ сæ æвæрæнты бæрд уыдис 8 проценты. Лентистдзын рæзты бæрæггæнæнтæ уыдис промышленностьы. Сырæзт хи продукци уадзыны товарты бæрд дæр. Уымæй уæлдай ма чиновник фæнысан кодта, алы субъекты зылды экономикон рæзтыл дæр кæй бакъуыстой, уыцы фарста.

— Æппæт регионты дæр бæрæггонд цыдысты сæйрагдæр фондз проекты, инвестиционæм чи хауы, ахæмтæ. Уыдон сты, уæлдай тыхджындæр къабæзты — агропромышленность æмæ фысымуæтты индустрийы. Сæ фылдæры фæдлы ацы равдысты дзырдтæ. Уыдон регионты бюджетæн æрхастой æфтиаг 240

миллиард сомæ фæахъаз сты 9 мин куысты бынаты сарæзтынæ. 12 инвестицион проекты дзы ныридæгæн кæронмæ фæсты. 79 та сты лæуд алыхуызон къæпхæнтыл.

Национ проекттæ æххæст кæныны бындурыл 2022 азы Цæгат Кавказы федералон зылды арæст æршдидис, социалон ахадиндзинад кæмæн ис, ахæм 1100 объект. Сæ иумæйæг æххæст фæрæзтæ систадысты 94 миллиард сомæ, "кассæ сæххæст кæнын" кæй хонын, уыцы бæрæггæнæнтæм гæсгæ дæр — 86,81 миллиард сомæ кæнæ 92,4 проценты. Ацы аз арæст, реконструкци æмæ цалцæг цæуы 1100 социалон объект, уымæ — 131 сколайы, 14 сывæллæтты сколайы агломмæйы организациты, 290 æнæиндзинад хъæхъæнынады объекттæ. Регионты социалон-экономикон бæрæггæнæнтæ дарддæр æвдисынд сæ фидар хъомысдзинад.

Æмбырды бонæ фæткы фарстæ æвæргæйæ, УФ-ы Президенты Æххæстбарджын минаяр Цæгат Кавказы федералон зылды Юрий Чайка арфæ

гард кæна, ахæмтæ, — загъта Юрий Чайка. Кавказаг инвестицион равдысты РЦИ-Аланийы Хицауады Сæргълæууæг Дзанайты Баридæр

ракодта Владимир Путин æмæ Михаил Мишустинæн, Уæрæсейы Хуссайраг регионмæ бæлдæр сæ хуыс кæй дарынд, уый фæдлы. Куыд загъта, афтæмæй комплексон куысты рæзты фидаргонд æршдидис, 2030 азы онг Цæгат Кавказы зылды социалон-экономикон регионты стратеги.

— Æнæ зæгъгæ нæй, Хуссайраг зылды абонæ онг дæр æнæхæст фарстатæ кæй базад, уыдон тыххæй. Сæ "хæс æппæты лыггæнинагдæр сты фæсауон экономикæ æмæ æнæзаконнæй куысты бынæттæ. Росстаты бæрæггæнæнтæм гæсгæ, æнæзаконнæй куысты бынæтты лæуд адæмы нимæй фылдæр у Уæрæсейы Федерацийы æмæ ацы ахсджиаг фарста фылдæр бафиппайæн ис чысыл æмæ рæстæмбис амалхъомæд. Уый тыххæй абон хъæуы æппæт фæдæттæ æмæ уавæртæ аразын, базарады архайджыты закъоны бындурыл архайдмæ чи разæн-

сæн та уыдис фембæлд нæ республикæйы рæзты программæйы директор Антон Финогеевимæ. Ныхас цыдис республикæ æмæ пæддзахадон корпорацийы æмгуыстады фарстатыл. Æркастыты иумæйæг проектты нысантæм дæр. Рæзты институт абон нæ республикæйы цы æххуысы мадзæлттæ дæтты, уыдонæй иу у Дæуджыхъæуы рæзты мастер-планыл бакъуыны проект. Ацы архайд цæуы, нæ бæстæйы Президент Владимир Путин æмæ нæ республикæйы Сæргълæууæг Сергей Меньялоуы фембæлдты рæстæг Президент кæй бахæс кодта, уыцы нысанты бындурыл.

Бæлвырдгонд æршдидис, горæты ног микрорайоны саразын, фæзуæтты комплексон рæзтыл бацархайыны мадзæлттимæ проект. Проектыл бакъуысты фарста æххæстгонд цæудзæн 2023 азы æртыккаг кварталмæ.

(Кæрон 2 фарсыл)

Коммуналон хæдзарæд

Хæтæлтæ баихсыдысты

Саха къæвдайы рæстæг Дæуджыхъæуы уарыны дон иуваргæнæг канализацийы хæтæлтæ стыр зындзинæдтæ бавзарынц.

Канализацийы иуæй-иу хæтæлтæ бынтондæр баихсыдысты. Горæты администрацийы пресс-службæйы хуысгæнинагмæ гæсгæ, уарыны дон раздæрау æппæтæй фылдæр бамбырд вæййы Марковы æмæ Дзанайты-фырты уынгты тигъыл. Муниципалон унитарон куыстуат "Владсток"-ы уарыны доны хызты службæйы хицау Бдайциаты Русланы ныхæстæ гæсгæ, амынд ран дон бафæстиат вæййы 40-50 минуты дæргы. Фæндагыл цыды архайджытæ кæй бавзарынц, уыцы къуыцæгтæ фæкæддæр кæныны фадат кæй фæрцы ис, амынд ран цалдæр ахæм куысты æххæстгонд æршдидис.

— Ацы ран уарыны дон цæмæй ма æмбырд кæна, уый тыххæй дзы сæвæрдтам, 500 миллиметры кæй диаметр у, ахæм иугæнæг хæтæл, æмæ ныртæккæ ам дон ацауы раздæрæй рæвддæр, — загъта Бдайциаты-фырт.

Специалисты ныхæстæ гæсгæ, 1250 миллиметры кæй диаметр у, Ватутины уынджы 116-118 хæдзæртты æхсæд коллекторы ахæм иугæнæг хæтæлы арæзтад фæахъаз уыдзæн Марковы æмæ Дзанайты-фырты уынгты тигъыл уавæр фæнывыл кæнынæн. Уымæй уæлдай, уарыны дон иуваргæнæг хæтæлтыл фыдбылызон-ногарæзæн куыстытæ сæххæст кæныны фæстæ Винограднæйы уынджы, стæй Владикавказæг æмæ Владивостокаг уынгты тигъыл лыггæнинаг фарстатæ иуваргæндæр æрцъыдысты. Мæскуыйаг уынджы 21-æм хæдзары раз (автовагзалмæ ввахс ран) лыггæнинаг фарста сæвæрдтæ зæххы дæлвæзон уавæры аххосæй. "Къостайы проспекты ардæм æрбакæлæг дон æрбаласы бирæ бырæттæ, къæлиутæ, сыфтæр æмæ полимерон дзæкълæтæ", — зæгъы Бдайциаты-фырт.

Дунеон уынджы уарыны дон иуваргæнæг канализаци рауатон уавæры уыд. Ацы ран канализацийы хæтæлтæ ногæй саразыны фæдлы куыстытæ сæххæст кодтой: 500 миллиметры кæй диаметр у, амынд ран 70 метры дæргæн ахæм хæтæлтæ сæвæрдтой, стæй дзы Ног горæты цæуæг нырыккон коллектор кæронмæ сарæзтой, æмæ афтæмæй уавæр фæнывыл. Ныридæгæн Сæрибары фæзы æмæ Сабурдзинады проспектамæ цæуæг уынгты сæвæрдтой уарыны дон æмбырдгæнæнтæ.

Нæ уацхæссæг

Акци

Талатæ ныссагътой

Алагыры районы мидхуыддæгты хайады куджытæ æмæ сколодзæутæ архайдтой æппæтуæрæсеон акци "Номарæн бæласдон"-ы.

Амынд хайады куджытæ, стæй Ветеранты æмæ Æхсæнадон советты уæнгтæ районы фæзуатыл ныссагътой сырх тулдзы талатæ. Фæсивæдимæ патриотон куыст паракатæй цæуы.

Пæлыцæйы куджытæ архайынц рæзгæ фæлтæр пайдайæг мадзæлттæм æрбахонынц. Дзыллон патриотон мадзалы архайыны тыххæй барæдхæхъæнджыты фæндонæн разыйы дзуапп ратгæйæ, Алагыры 2-æм æмæ 5-æм сколаты кадæттæ æмæ æвзонг æфсæддонтæ пæлыцæйы куджытимæ иумæ амынд талатæ саззыны хуыддæджы архайдтой.

"Номарæн бæласдон" банымайæн ис Фыдыбæстæйы стыр хæсты рæстæг знагыл фæуæлахизуæвæг советон æфсæддонты сгухтдзинадæн кадыл.

Экологон-патриотон проекты сæйраг хæс у хæсты хъæбатырты тыххæй историон номарæн бахъæхъæныны æмæ алыхуызон фæлтæрты ми-

рæн ис дæсгай азты размæ æрцæуæг фылдылызы зианы бæрд рахатыны фадат. Раздæр куыд уыд, афтæ

мартыйæ 22 июны онг нæ бæстæйы ныссагъдзысты 27 милуан бæласы.

РУБАЙТЫ Нелли

Фæлгонцад

Дæуджыхъæуы саив кæндзысты Пушкины уынджы аллея

Фæсгомæдæсон парчы рæзты цæуæг аллеяæ анвæнтæ амалхъом адæймаг КЕРКУЫСТЫ Сармæты хайы фарæзтæй.

— Ныридæгæн куыст бацъд иæ тæмæны. Сæвæрдзысты дзы бандæттæ, ныссагъдзысты туйæ бæлæстæ æмæ дидинджытæ. Ныр уал парчы бацæуæнæй Горькийы уынджы "рдæм æрцауыгътой электрон цырагътæ. Бонхъæд нæ чысыл бакъуылымпы кодта, фæлæ æбуырымæ æппæт куыстытæ дæр фæуындзысты, — зæгъы Ирыстойнаг префектурæйы разамонæг Дзотты Ацæмæз.

Æмæ ма иæ ныхæсыл бафтыдта, бизнес-æхсæнадны минаярттæ активонæй кæй архайынц горæты æхсæнадон бынæттæ саив кæныныл. Сæ руджы ног кæнынц Колыты Аксойы номыл сквер. Ног кæнынц паркет, авæрынц дзы къæйдур, фæстæдæр та сæвæрдзысты вазонтæ, ныссагъдзысты дидинджытæ.

Нæ уацхæссæг

Форум

Инклюзивон мадзал Тæмисчъы

1-7 июны Тæмисчъы цæудзæн фæндæм æппæтуæрæсеон инклюзивон ахуырады фæсивæдон форум "Æнæ арæнтæй-23".

Архайдзæн дзы 240 адæймаджы.

"Нæ хæс у пæддзахадæ, æхсæнадæ æмæ хицæн адæймагты æргом, иæ æнæиндзинады уавæры аххосæй иæ 'мгæрттæй иппæрд чи у, уыцы сывæллæттæм аздахын. Иæ архайджытæн уый дæтты фадат хи раивисынæн, иæ 'мгæрттимæ ныхæс кæнынæн. Форумы архайынмæ курдиæттæ чи балæвæрдта, уыдон æнхæлмæ кæсынц ног гæнæнтæм", — радзырдта

хæрзаудæн фонд "Быть добру"-ы разамонæг, республикæйы Æхсæнадон палатæйы уæнг Хуысаты Амырхан.

Форумы рæстæг арæст цæудзысты ахуырадон тренингтæ, фембæлдтытæ тренингтæ, проекттæ аразæг специалисттимæ, æхсæнадон æмæ политикон архайджытимæ, культурæ æмæ спорты зындгонд адæймагтимæ.

Мадзал фыццаг хатт арæст æршдидис 2017 азы, уæд дзы архайдта 80 æрыгон чызджы æмæ лæппуы.

ТМЕНАТЫ Агуындæ

Дзырды фарн

Æгæр худтæй зæрдæ рисгæ кæны...

ЪОЦИТЫ Барон

Бонхъæд

Республикæйы гидрометцентр куыд хуысын кæны, афтæмæй абон, 5 майы, нæ уардзæн. Уæлдæфы температурæ республикæйы — 19-24 градусы хъарм, Дæуджыхъæуы — 19-21 градусы хъарм.

Боны дæргъ — 14, 18

Хурыкаст — 04,48
Хурныгуылд — 19,06

Валютæйы аргъ

Доллар — 79,81
Евро — 87,57

12+

Хæрзиуæг

Фидараты хъæбатыр Дзантемыр

Сæрмагонд æфсæддон операций Украинæй архайæг Фидараты Дзантемыр хорзæхгонд æрцыд Хъæбатырдзинады орденæй.

Батальон "Сæрмагæт"-ы ротæйы командæгæнæг уæлгæйæ, Фидараты Дзантемыр йæ зæрдæйы сконд нæ ивы, Фидыбæстæ хъахъæнынмæ систæг иннæ æфсæддонтæн фæзиннаг вæййы кæддæриддæр. Йæ фæндаг равзæрста æмбаргæйæ. 2009 азы Дзæуджыхъæуы каст фæдис Кировы номыл æфсæддон Цæгат-Кавказг сыртхырысаджын институт.

Уый фæстæ каст фæдис замполитты курсытæ. Уырдыгæй йæ арвыстой Волгоградæ облæстмæ, сæрмагонд нысануæджджы хицæн бригадæмæ. Фидараты Дзантемыр службæ кодта хæстон нысануæджджы батальоны комендантон ротæйы командæгæнæгæй. Запасмæ рацыд 2021 азы, уый фæстæ службæ кодта АЕФæрæдтæ æххæст кæныны федералон управленийы. Мобилизациямæ йæм фæсидтысты 2022 азы, октябры, æрвыст æрцыд Украинæмæ, сæрмагонд æфсæддон операцийы бынатмæ.

Хъæбатырдзинады орден радтынц, хиуыл нæ ахуыды кæнгæйæ, лæгдзинад, æвзыгддзинад, йæ цардæн тæссагдзинæдтæ бавзаргæйæ, йæ хæстон хæстæ æххæст кæнгæйæ чи равдисы, уыдонæн.

Нæ уацхæссæг

Пресс-конференци

Ныхас — нуазыны доны фарстатыл

2027 азмæ Цæгат Кавказы экономикон рæзты программæ æххæст кæнгæйæ, доны тарифты аргъ цæудзæн дæлæмæ, цæрджджытæн фиддонты аргъыл нæ бафтдзæн — ацы æмæ æндæр ахеджытæн фарстатыл цыд нихас, "Донæй æфсадын æмæ дон уадзыны республикон куыстуат"-ы директор ХЪАРАТЫ Тимур цы пресс-конференци сарæзта, уым.

Доны фарста банывыл кæнынæн Цæгат Ирыстон сыхаг Дагестан æмæ Мæхъæлы республикæтимæ архайы Цæгат Кавказы экономикон рæзты фæдыл федералон программæйы. Донæй æфсадын куыст банывыл кæнынæн хи фæрæстæ фæг не сты. Уымæ гæсгæ программæйы архайд ныфс дæтты, уавæр хæстæгдæр рæстæг нывыл кæнын кæй райдайзæн, уымæн. Рæжджы сбæрæг уыдзысты куыст æххæстæнгæг организацитæ, æмæ программæ райдайзæн царды цæуын.

Донцирæнтæй ист цæуы 320 мин кубометры дон, уыдонæй æрмæст 70-æн цæуы фыст, иннæ хай ивгъуыйы иувæрсты. Сæйраг ахосаг — техникон æмæ экономикон фарстатæ: дондзæуæнты хыз æдзæллаг уавæры ис, егъау æмæ астæуккаг бизнесы куыстуæттæ

амалгонд донæй пайда кæнынц æнæзаконæй. Майы бæрæгбæтты фæстæ сæ бæрæг кæндзысты, ныр дæгæн та архайд цæуы сæрмагонд кусæнгæртæ самал кæныныл. Цыбыр рæстæгмæ цы куыстуæттæ

бæрæг кодтой доны хæдзарады минæвæрттæ, уым иртæстой, донæй пайда кæныны æгъдæуттæ дзы хæлд кæй цæуынц, уый. Куыстуæттæ 6-8 метры арфы цы дондзæуæн хæтæлтæ бауагтой, уыдонны зианты бæрц сыхът 32 милуан соммæ. Бæрæгбæтты фæстæ доны куыстуат самал кæндзæн, чи сæ иртæдзæн, ахæм кусæнгæртæ.

Архайд цæуы аварцион службæйы куыст банывыл кæныныл. Мæймæ диспетчертæм цыд 100-150 куырдиату, æххæст дзы кодтой æрмæст сæ иу процент. Ныр уавæр ивы, уыцы нымæц ахыт 82%, куыстуат лизингæй амал кæны хи техникæ, 30-40% бафтыд кусджыты мыздыл. Æртæ мæйы кæуыл цæуы, уыцы куыстуатæн уый чысыл æнтыстдзинад нæу.

Паддзахадон унитарон куыстуаты хай сис Дзæуджыхъæу, афæдзы кæронмæ сыл бафтдзысты Мæздæджы, Кировы æмæ Горæттæрон районтæ. Фидæн аз та — Рахизфарсы, Æрæфы, Дыгуры æмæ Алагыры районтæ.

ХУЫБИАТЫ Ларисæ

Курдиæтты ерыс

Бадзырд бафыстой

Цæгат Ирыстоны Хетæгкаты Къостайы номыл паддзахадон университетты студенттимæ уыд фембæлд национ аивадон курдиатты ерыс "Artmasters"-ы разамонæг Борислав ВОЛОДИН æмæ РЦИ-Аланийы культурæйы министр ГАЛАЗТЫ Эдуардæн.

Мадзалы фæлгæты Борислав Володин æмæ Галазты Эдуард бафыстой бадзырд.

— Цæгат Кавказы федералон зылды ис бирæ курдиатджын фæсивæд, æмæ мын хыг вæййы, нæ ерысæ ацы зылдæй чысыл адæм куы 'рбарвитынц, уæд. Проект арæст у Уæрæсейы курдиатджын фæсивæдæн медиа-кусджыты бæрндзинад бавдисыны тыххæй. Оператортæ, уацхæджджытæ æмæ кадры ауон йæ хæстæ чи 'ххæст кæны, уыцы иннæ кусджыты

бæрндзинады тыххæй хъæуы фылдæр зонин æмæ амонин, — загъта Борислав Володин. "Artmasters" у аивадон къабæзты куыстхæом, арæхстджын фæсивæды фæз. Ам иумæйаг ерысмæ ис бадæттæн куырдиат, ерыс кæрон та хи фыст проектæ рахæссынц специалистты размæ æмæ уый фæрцы ссарынц бæллиццаг куыст.

Фембæлды рæстæг ма Борислав Володин æмæ Галазты Эдуард бафыстой фидæны аивадон æмгуыстады тыххæй бадзырд.

ГОБОЗТЫ Агуындæ Къамтæ сиса ХЪАЙЫРТЫ Дианæ

Фæндагон фæтк

Конкурс "Æдас цалх"

Цæгат Ирыстоны Мидхъуыдæгты министрæды фæндагыл æдасæй цæуыны паддзахадон инспекцийы управлени фæдæттæ кæмæн сарæзта, Дзæуджыхъæуы ахуырадон центр "Бæрæнд"-ы бындурыл ацыд ахæм æрвылазон горæтаг конкурс "Æдас цалх".

Горæты скъоладзæутæй арæст командæтæ ерыс кодтой фæндагыл æдасæй цæуыны фæтк зонинæй æмæ фыццаггадон медицинон æххуыс кæнынæй. Конкурсы уæлахиздзæутæ рацæудзысты ерысты регионалон къæпхæнмæ æмæ фæстæдæр Цæгат Ирыстоны кад хъахъхъæндзысты федералон ерысты.

— Фæндагыл æдасæй цæуыны фæтк зонны æууæлæн ис стыр ахадддзинад. Адæм ацы фæтк цæмæй æххæст кæной, конкурс "Æдас цалх" уымæн ахъаз кæны, — загъта амынд министрæды Æхсæнадон советы уæнг Виктор Реверук.

Нæ уацхæссæг

Барад

Наркотик æм ссардтой

Амай размæ тæрхонгонд кæмæн уыд, Кировы районы прокуратурæ тæрхоны рæстæг уыцы слоктаг нæлгоймагыл арæст уголовон хъуыддаджы паддзахадон зылынкæнынæддæл сразы.

Ацы адæймæджы ахосджын кæнынц Уголовон кодексы 228 статьяы 2 хайы ("Стыр бæрцæй наркотикон фæрæзтæ, ауæй кæнынмæ сæ нæ хъавгæйæ, самал кæнын æмæ сæ дарын") амынд фыдракæнд саразынæй.

Барадхъахъæнджджытæ куыд сбæлвырд кодтой, афтæмæй фарон июлы законхалæг нæлгоймаг хæдæвæрд гæны сыфтæ æмæ цъуппытæ артыдта æмæ сæ полимерон дзæкылы бафснайдта. Фæлæ пæлыциæйы кусджытæ ацы нæлгоймаджы баурæдтой æмæ йæм наркотикон фæрæзимæ дзæкыл ссардтой. Законхалæг адæймаг амынд фыдракæнд сарæзта фарон августы дæр. Тæлæтгонд наркотикон буаргæды фарон уæз рауад 545 граммæй фылдæр.

Паддзахадон зылынкæнджджы хъуыды нымæйгæйæ, тæрхондон нæлгоймагæн рааста 4 азы дæргы карз фæткы ахæстæны фæбаддзыны тæрхон.

РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

Уæрæсейы наукæты академийы

Журнал "Фидиуæг"-ыл афæлгæст

Рухс федта Уæрæсейы наукæты академийы Дзæуджыхъæуы наукон центры журнал "Фидиуæг"-ы 2023 азы фыццагæм номыр.

Ацы аз райдыдта рубрикæйæ "Опыт популярной хрестоматии осетинской малой прозы". Мыхуыргонд дзы цæуы Барахты Гинойы новеллæ "Красаира". Йæ хъуыдытæ йыл ныффыста рубрикæйы амонæг, филологон наукæты доктор Хуыгаты Ирлан.

Рагон астæуккаг æнусты Ирыстон æмæ Кавказы, бронзæйы æнусты цыртдзæвæнтæ Стыр Лиавхæйы доны был, Стыр фæзы хъæуы цур дыууæ зæппадзы тыххæй фысы историон наукæты кандидат, рубрикæ "Фыдыбæстæйы кыуы"-ы автор Чсиаты Владимир. Афтæ зæгъæн ис, æмæ бинагтон цæрджджыты культурон рæстæ баст у ацы цыртдзæвæнты геостратегион бинагитæ. Цы æрмæджытæ дзы ссардтой, уыдон дзæрдæг сты бинагтон цæрджджыты уыцы рæстæджыты культурон æмæ экономикон бастдзинæдтыл Фæскавказ, Цæгат Кавказ, Раззаг Ази æмæ Цæгат Причерноморьеимæ.

"Истори"-ы рубрикæйы бынмæ уæ историон наукæты доктор Цориты Ингæ базонгæ кæндзæн Нарты кадджытимæ баст историон хабæрттимæ. 2023 аз "Нартидæ"-йы аз кæй расидтысты, уымæ гæсгæ ацы уацы иртæстгонд цæуы, æнуæсæй фылдæр кæуыл цæуы, ирон адæмы уыцы Нарты эпос.

Дарддæр журналы мыхуыргонд цæуы историон наукæты доктор Туаллæгты Аланы уац "Ныхасы историмæ"-йы дыккагæм хай. Ныхас у сæрмагонд æмбарындæ археологон-архитектурон цыртдзæвæн. Уæлдай æргом дзы здæхт цæуы ирон адæмы эпосы æрмæджытæм.

Цæгат Кавказы зындгонд ахуыргонд Дзидзойты Валерийы сфæлдыстæдмæ уæ базонгæ кæндзысты Кæсæг-Балхъары паддзахадон университеты профессортæ Петр Кузьминов æмæ Анжелæ Журтова. Æрæджджы мыхуыры рацыдты ахуыргонды уацы æмбарындæтæ цыппар томæй. Уырдагæм бахастой йæ иртæстæн куыстыты сæйрагдæртæ.

Нæ фыдæлтæ дæсны уыдысты æрхъуыдымæ. Уымæ, æрхъуыды кодтой алыхуызон хицæрæфсæн мадзæлтæтæ. Бирæ кæфтыты фæзымдыдтой сырдты кæнæг фосы. Уыдонимæ "Гогызы кафт" дæр. Ис ын хъæлдзæг, хъæзæн нысануæг. Бæлвырддæр ацы кафты худæг æмæ ми-

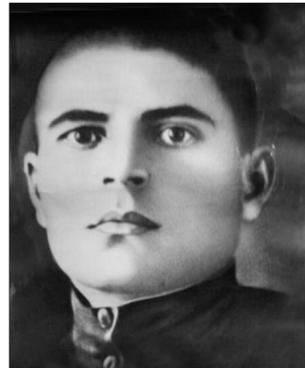
ХЪОЙБАЙТЫ Галинæ

Ничи ферон, ницы ферох

Лисичанскы бынмæ карз хæстыты...

Мае фыстаг у мае фыдыфыл, джызæйлаг Куындыхаты Гаппойы фырт Хъамболаты тыххæй. Хæрз чысыл ма куы уыдид, уæд æнæ фыдæй баззад. Йæ мадæн уыд иунаг сывæллон...

хъуыддæгтæ скæнын сæ фæндыдис йæ 'мкъаймæ. Фæлæ сын Фыдыбæстæйы Стыр хæст ахаста сæ раесугд фæндтæ.

1942 азы украинаг горæт Лисичанскы цыдис карз хæст. Хъамболат уæззау цæфæй бахауд госпитæллæ æмæ нал фервæзт. Ныгæд æрцъыд Лисичанскы Дибровкæйы уынджы иумæйаг ингæны. Нал федта Хъамболат, куыд байрæзтысты йæ цыппар хъæбулы, уый.

Йæ хистæр фырт Карл хæсты фæстæ йæ домбай куысты тыххæй райста æртæ майданы. Хъамболат куыд бæллыд, афтæ бирæ систы йæ бинонтæ: йæ хистæр фырт Карлæн — фондз сывæллоны, иннæ фырт Юрийæн — дыууæ чызджы æмæ дыууæ лæппуы, кæстæр фырт Русланæн ис цыппар чызджы. Сæ иунаг хо Валейæн Хъæрæдæтæй рацъд æртæ лæппуы.

Хъамболаты цотæй иу дæр удæгас нал у. Фæлæ сæ фæстæ цы цот æмæ цоты цот ныуагтой, уыдонны нымæц цыппар фондзæй ахыт. Кæд украинаг зæххыл ныгæд æрцъыд, уæдæр ын йæ райгуыран хъæу Джызæлы дæр ис цырт. Ардæм æрбамбырд вæййынц цоты цот Уæлахизы бон. Никуы уыдзæн рох йæ ном Куындыхаты Хъамболатæн.

Нырæтæккæ Украинæйы цæуы хæст. Хæстытæ цæуынц Лисичанскы дæр, мае фыдыфылдæ кæм ныгæд ис, уым. Националисттæ адæмыл нæ ауæрдзынц, пырх кæнынц Советон Цæдисы салдæтты ингæнтæ. Мах тынг фæнды, дунейы сабырдзинад куыд уа, уый...

КУЫНДЫХАТЫ Беллæ, Дæллаг Санибайы Æгъуызарты Тамараны номыл скъолайы ахуыры хайады сæргълаууæг

Кавказг инвестицион равдыст æмæ йæ нысантæ

(Райдайæн 1 фарсыл)

— Нæ бæстæйы рæзты раззагдæр институттимæ акцион куыст вазыгджын у Цæгат Ирыстонæн. Нæ цæст дарæм экономикæйы æппæт къабæзты рæстмæ дæр. Уыдон та сты туризм, промышленност, хъæууон хæдзарад, транспортон-логистикон комплекс. Æмæ ацы ран зынгæ бынат ахсы нæ æмгуыстад тыхджын корпорацитимæ, уæлдайдæр ДОМ. РФ-имæ. Ныр дæгæн уындæ æнтыстджын бæрæггæнæнтæ — æнхæлмæ кæсæм нæ иумæйаг куыст мастер-планмæ, кæцы нын нæ республикæйы æддаг хуыз бындуронæй айвнынæн ахъаз фæуыдзæн. Ацы ран, æнæмæнг, зæрдыл дарæм нæ республикæйы цæрджджыты хъуыдытæ дæр. Абон нихас цæуы Цæгат Ирыстоны варианттæ уæрæхдæр кæныныл. Æппæт-фадатджын горæтаг алфамбылайы арæстæд социалон æмæ туристон инфраструктурæйы проектты архайынæн. Нæ зæрдды ис ног цымыдисаг проекттæ райдайын æмæ нæ гæнæнтæй спайда кæнын, — загъта Дзанайты Барис.

Æппæт-фадатджын горæтаг алфамбылайы проектты нысанты бæрæггонд цæуы æхсæнадон фæзæуттæ æмæ архитектурон концепцины дизайн. Дзæуджыхъæуы ахæм механизмæй пайдагонд цыдис Жуковскийы номыл сывæллæтты парчы æмæ Терчы билгæрæтты рацарæзты рæстæг.

— Цæгат Ирыстоны цæрынц æмæ кусынц фæлтæрдджын специалисттæ — горæтарæджджытæ, архитектортæ, проектарæджджытæ, амалхæомтæ æмæ активисттæ. Мае зæрдæ дарын, ахæм специалитты фæрцы нæ республикæйы кæй фæзындзæн уæлдæр амынд Дзæуджыхъæуы мастер-планы нысантæ сæххæст кæнынæн експертон кьорд. Сæ сæххæст кæнынæн та хъæуы æнæмæнг архайды комплексон процесс, — загъта Антон Фигононов.

Дзанайты Барис бабæрæг кодта Кавказг инвестицион равдысты фæз æмæ йын нæ республикæйы проекттæ æмæ республикон экспозициты фæдыл бæстон радзырдта РЦИ-Аланийы экономикон рæзты министр Кучиты Зауыр.

Цæгат Ирыстоны стæндыл презентацигонд цыдысты, хъомысджын инвестортæн нæ республикæ кæй амоны, абон æххæстгонд чи цæуы, уыцы проекттæ æмæ фæзтæ.

Дзанайты Барис фæнысан кодта равдысты вазыгджын куыстыты ахадддзинад.

— Алы регионмæ дæр йæхи гæнæнтæ ис, рæзын кæнын кæй хъæуы, ахæмтæ. Æмæ уый у инвестицион къабаз. Цæгат Ирыстон ацы хъуыддаджы ницæмæй хицæн кæны. Инвестортæн нæ регионы ис æппæт хорз уавæртæ дæр. Инвестициты зынгæ бæрцæуат арæст цæуы хъæууон хæдзарады, транспортон инфраструктурæ, социалон сфæрæйы рæзтæн, уымæй уæлдай ма национ проекттæ æмæ паддзахадон программæтæ æххæст кæнын нысантæн. Дызæрддыггæ нæу, нæ республикæйы абон вазыгджындæр къабазыл нымæд кæй у туризм, — бахахх кодта премьер-министр.

Цæгат Ирыстоны стæнды инвестицион проектты 'хæн ис нæ республикæйы туристон комплексы арæстæд дæр. Уый у фысымуат "Глæмпинг" 80 бинагитæ, Адайы комы. Объекты арæстæды хыгды сты сывæллæтты хъазæн фæзтæ, спа-центр, гастрономон бинагитæ. Комплекс куы скусæ, уæд дзы уыдзæн 50 куысты бинагитæ.

Равдысты уаджджытæн фадат ис нæ республикæйы хæрзад продукциимæ базонгæ уæвынæн дæр. 60 квадратон метры цы стæнд ахсы, уый æвдисы регионы бирæнацион æмæ бирæ конфесситы ахадддзинад, нациты традицитæ æмæ æгъдæуттæ бахъæхъæнын æмæ республикæйы рæзты нысантæ.

Цæгат Ирыстоны делегати архайдзæн бадзырдтæ баффысыны, хъуыддаджы фембæлдтытæ æмæ алыхуызон дискусситы мадзæлтты.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

13 Суббота

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 Доброе утро. Суббота 12+
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря 0+
10.00, 12.00 Новости
10.15 Пехлалы 12+

"Алания" - канал "Россия 24"
21.00 Россия 24. Местное время
21.30 Канал "Россия 24"

НТВ

05.00 Жди меня 12+
05.45 Т/с "Береговая охрана" 16+
07.30 Смотр 0+
08.00, 10.00, 16.00 Сегодня
08.20 Поеди, поеди! 16+

РОССИЯ 1

05.00 Утро России. Суббота 12+
08.00 Вести. Местное время
08.20 Местное время. Суббота
09.35 По секрету всему свету 12+

ПЯТЫЙ КАНАЛ

05.00 М/ф "Маша и Медведь" 0+
05.20, 06.00, 06.40 Т/с "Барс" 16+
07.20, 08.10, 08.55 Т/с "Свои-5" 16+

ГТРК "АЛАНИЯ"

"Алания" - канал "Россия 1"
08.00 Вести. Местное время
08.15 Канал "Россия 1"
08.20 Местное время. Суббота
08.35 Канал "Россия 1"

14 Воскресенье

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10, 01.05, 01.45, 02.25, 03.05,
03.40, 04.15 Подкаст Лаб 16+
06.55 Игры, гармонь любимая! 12+

ГТРК "АЛАНИЯ"

"Алания" - канал "Россия 1"
08.00 Местное время. Воскресенье
08.15 Канал "Россия 1"
"Алания" - канал "Россия 24"
13.00 Россия 24. Местное время
14.00 Канал "Россия 24"

НТВ

05.55 Т/с "Береговая охрана" 16+
06.35 Центральное телевидение
16+
08.00, 10.00, 16.00 Сегодня
08.20 У нас вытворяют! 12+

РОССИЯ 1

06.05, 01.30 Х/ф "Звезды светят
всем" 12+
08.00 Местное время. Воскресе-
ние
08.35 Когда все дома 12+
09.25 Утренняя почта 12+

ПЯТЫЙ КАНАЛ

05.00 Т/с "Прокурорская провер-
ка" 16+
05.40 Х/ф "Танки" 12+
07.05, 08.05, 08.55, 09.55, 02.00,
02.45, 03.30, 04.15 Х/ф "Белый
черный" 16+

КУЛЬТУРА

06.30 Библиейский сюжет 16+
07.05 М/ф "Не люблю-не слушаю!".
"Английские новеллы".
"Волшебное кольцо" 16+
07.50 Х/ф "Начальник Чукотки" 0+

ТВЦ

05.50 Х/ф "Я его слепила" 12+
05.55 Православная энциклопе-
дия 6+
08.00 Х/ф "Стрелуха" 12+
11.30, 12.00, 23.20 Общия
11.45, 04.55 Петровка, 38 16+

МАТЧ-ТВ

06.00 Бокс. Варе Knuckle FC. Анто-
нио Сото против Тайлера Гу-
джона. Прямая трансляция из
США
07.30, 10.00, 12.40, 15.55, 21.00
Новости

МАТЧ-ТВ

14.40, 15.40, 16.40, 17.35 Т/с
"Варыз из прошлого" 16+
18.25, 19.20, 20.10, 20.55, 21.45,
22.35, 23.25 Т/с "След" 16+

КУЛЬТУРА

06.30 М/ф "Охота о рыбе и рыбе-
ка". "Золотая антилопа" 16+
07.45 Х/ф "Кража" 12+
10.10, 02.00 Диалоги о животных.
Ташкентский зоопарк 16+

МАТЧ-ТВ

06.00 Вы это видели 12+
07.00, 10.00 Новости
07.05, 14.40, 18.30, 23.45 Все на
Матч! 12+

КУЛЬТУРА

06.30 М/ф "Охота о рыбе и рыбе-
ка". "Золотая антилопа" 16+
07.45 Х/ф "Кража" 12+
10.10, 02.00 Диалоги о животных.
Ташкентский зоопарк 16+

ТВЦ

05.55 Х/ф "Дети понедельника"
07.25 Х/ф "Невозвучие" 16+

23.30 Д/ф "Коронация. Интриги и
скандалы" 16+
00.15 Д/ф "90-е. Комсомолы" 16+
00.55 Д/ф "Дикие деньги" 16+
01.35 Д/ф "Актёрские драмы. От
судьи и от торжества..." 12+

ДОМАШНИЙ

06.30 Х/ф "Все о его бывшей"
16+
06.45 Х/ф "Ангел в сердце" 16+
11.00 Путь ужину 16+
11.15, 02.55 Х/ф "Все к лучшему"
16+

РЕН-ТВ

07.00, 04.15 Самые шокирующие
гипотезы 16+
05.00 С бодрым утром! 16+
08.00, 12.30, 16.30 Новости 16+
09.10 Минтранс 16+

ТНТ

07.00, 07.30, 08.00, 06.30, 08.30
Однажды в России. Спецдай-
джест 16+
09.00 Бюти батл 16+
09.30 Модные игры 16+

СТС

06.00, 05.50 Ералаш 0+
07.00 М/ф "Три кота" 0+
07.30 М/ф "Царевны" 0+
07.55 Шоу уральских пельменей
12+

ТНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.30,
10.00, 06.35 Однажды в Рос-
сии. Спецдайджест 16+
09.00 Битва пикников 16+

ДОМАШНИЙ

06.30 Х/ф "Страшная красавица"
16+
07.00 Х/ф "Шрам" 16+
10.45 Х/ф "Когда умрет Любовь"
16+

"Радио-Уарэсе"-ий программæ

КЪУЫРИСЕР, 8 МАЙ
7:00 Музыкæ 12+
8:05 Хъусынгæнинæгтæ
12+
10 Эксперт 12+
10:30 22 победы танкиста Кол-
обанова 16+

КЪУЫРИСЕР, 8 МАЙ

7:00 Музыкæ 12+
8:05 Хъусынгæнинæгтæ
12+
10 Эксперт 12+
10:30 22 победы танкиста Кол-
обанова 16+

16:20 Это было недавно. Петр

Недвигин 12+
17:00 За любовь, за... 12+
17:15 Заражды баззад.
Плиты Исса 12+
17:45 Хъусынгæнинæгтæ
12+

0:00 Хабæрттæ (фæлхат)

0:20 Вечерняя смена (повтор)
12+
1:10 Новости (повтор) 12+
1:30 Жизнь в спорте 12+
2:10 Без тормозов 12+
2:30 В своем кругу 12+

МАЙРÆМБОН, 12 МАЙ

7:00 Утро. Новости 12+
7:05 Мультифильмы 0+
8:00 Утро. Новости 12+
8:05 Хъусынгæнинæгтæ
12+

идей. Секреты живой клетки

12+
15:00 Жизнь, ставшая леген-
дой 12+
17:45 Хъусынгæнинæгтæ 12+
17:50 Брайн-новости 12+
18:20 Гвардия 12+
19:00 Новости 12+
19:20 Хæххон дæгъло 12+

Спортивон фидууæг

Уæззау атлетикæ

Сæ балц рауад хæрзиуæгджын

Кæсæг-Балхъары Республикæйы горæт Тырнаузы апрелы фæстаг къуырийы уæззау атлетикæйæ цыдысты Цæгат Кавказы федералон зылды фыццаг бынат бадахсыннæй ерыстæ арыгæттæ æмæ хистæр кары спортменты 'хсæн.

Æрыгæттæ (17 азы онг) ерысты ирыстойнаг чызджытæ рамбылдтой — 5 сыгъзæрин, 3 æввист æмæ 1 бронзæ майданæй. Сыгъзæрин майдантæй хорзæхджыгонд систы: 40 кг — Къæблты Альбина (йæ тренер Мерденты Кристинæ), 55 кг — Гаситы Элеонорæ (тренер Гаситы Руслан), 59 кг — Тобойты Аннæ (тренер Тогойты Вадим), 81 кг — Кодзырты Сантæ +81 кг — Гаситы Алина (сæв тренер Гаситы Руслан).

Нæ арыгон шангистты командæ бацахста 1-аг былдтой: 49 кг — Тауасы

—Нартыхты Давид (тренер Цагъаты Юрий), 67 кг — Владимир Стебловский (тренер Бидеты Руслан), 102 кг — Гаситы Давид (тренер Бидеты Руслан).

3-аг бынæттæ бацахста: 49 кг — Давид Лукаш (тренер Мерденты Кристинæ), 71 кг — Козаты Давид (тренер Гаситы Руслан), 76 кг — Багаты Артур (тренер Гаситы Руслан), 67 кг — Багаты Аликсандар +102 кг — Багаты Георгий (сæв тренер Тобойты Вадим), 81 кг — Кодзырты Сантæ +81 кг — Гаситы Алина (сæв тренер Гаситы Руслан).

Нæ арыгон шангистты командæ бацахста 1-аг былдтой: 49 кг — Тауасы

ты Маргаритæ, 71 кг — Хъæлццæты Мария, 76 кг — Дзукъаты Анжелика. Сæ бацæттæгæнæг тренертæ: Тогойты Вадим, Бидеты Алан æмæ Козаты Сослан.

64 кг онг уæзы бронзæ майданæй хорзæхджыгонд ссис Дзæгътойты Янæ (тренер Золойты Хъазыбег), 71 кг онг уæзы бронзæ майданæй хорзæхджыгонд ссис Дзæгътойты Янæ (тренер Золойты Хъазыбег), 76 кг онг уæзы бронзæ майданæй хорзæхджыгонд ссис Дзæгътойты Янæ (тренер Золойты Хъазыбег).

Командæты 'хсæн Ирыстоны чызджытæ бацахстой 1-аг бынат. Сылгоймæгты ерысты Цæгат Кавказы федералон зылды чемпионтæ систы: 49 кг — Мирославæ Саутина (тренер Гаситы Руслан), 76 кг — Челæхасты Мæдинæ (тренер Тогойты Хъæсар).

2-аг бынæттæ бацахстой: 55 кг — Гобаты Ланæ (тренер Бидеты Ислам), 64 кг — Къосты Виктория (тренер Мерденты Кристинæ), 76 кг — Хæрæбаты Ревеккæ (тренер Гаситы Руслан).

Командæты 'хсæн ирыстойнагтæ рацыдысты 2-аг бынæттæ. Сæ разæй фæисцæ Стъарополы крайы чызджыты командæ.

Æрыгæттæ 'хсæн сæхи сæвæнæй равдыстой ирыстойнаг лæппутæ. Ерыстæ цы дæс уæзы цыдысты, уыдоны сын бантыст рамбулы: 3 сыгъзæрин, 3 æввист æмæ 4 бронзæ хæрзиуæгджын.

Сыгъзæрин майдантæ рамбылдтой: 81 кг — Сауллохты Сæрмаæt (тренер Золойты Хъазыбег), 96 кг — Гаджиты Баграт (тренер Цагъаты Юрий), 102 кг — Æлборты Вадим (тренер Æлборты Вадим).

Æввист майдантæй хорзæхджыгонд систы: 55 кг

Командæты 'хсæн ирыстойнагтæ рацыдысты 2-аг бынæттæ. Сæ разæй фæисцæ Стъарополы крайы чызджыты командæ.

Æрыгæттæ 'хсæн сæхи сæвæнæй равдыстой ирыстойнаг лæппутæ. Ерыстæ цы дæс уæзы цыдысты, уыдоны сын бантыст рамбулы: 3 сыгъзæрин, 3 æввист æмæ 4 бронзæ хæрзиуæгджын.

Сыгъзæрин майдантæ рамбылдтой: 81 кг — Сауллохты Сæрмаæt (тренер Золойты Хъазыбег), 96 кг — Гаджиты Баграт (тренер Цагъаты Юрий), 102 кг — Æлборты Вадим (тренер Æлборты Вадим).

Æввист майдантæй хорзæхджыгонд систы: 55 кг

Командæты 'хсæн ирыстойнагтæ рацыдысты 2-аг бынæттæ. Сæ разæй фæисцæ Стъарополы крайы чызджыты командæ.

Æрыгæттæ 'хсæн сæхи сæвæнæй равдыстой ирыстойнаг лæппутæ. Ерыстæ цы дæс уæзы цыдысты, уыдоны сын бантыст рамбулы: 3 сыгъзæрин, 3 æввист æмæ 4 бронзæ хæрзиуæгджын.

Advertisement for RastDinad newspaper, including contact information, subscription rates, and a list of staff members.